



# BEDREIGENDE QUARANTAINES ORGANISMEN VOOR DE BOOMKWEKERIJSECTOR

Er zijn verschillende quarantaine organismen die een bedreiging vormen voor de exportgerichte boomkwekerij. Omdat er veel onduidelijkheid en ongerustheid bestaat over deze organismen, hebben het PCS, AVBS, ILVO, pcfruit en FAVV de handen in elkaar geslagen om deze problematiek op een duidelijke manier naar de sector te communiceren in het kader van het project 'Draaiboek voor bedreigende quarantaine organismen voor de boomkwekerijsector'.

.....  
*Joachim Audenaert, Ruth Verhoeven*

### Project

In dit project wordt nagegaan hoe de verschillende partnerorganisaties optimaal met elkaar kunnen samenwerken, om in het geval van een uitbraak ervoor te zorgen dat het probleem op een vlotte en efficiënte manier opgelost kan worden, rekening houdend met de economische impact voor de sector, voor zowel de getroffen bedrijven, de bedrijven in de buurt als naar de export toe. Een belangrijk aspect hiervan is een vlotte communicatie tussen de verschillende betrokken partijen. Door de overlegmomenten die reeds gehouden werden in het kader van dit project, leerden de verschillende partners elkaar kennen en werden de mogelijke struikelblokken besproken voor een vlotte aanpak en een éénduidige informatieverstoring naar de sector toe in het geval van een uitbraak.

### Fiches

Daarnaast is het ook een belangrijk onderdeel van dit project om de sector op een duidelijke manier te informeren over de verschillende organismen die mogelijk een bedreiging vormen voor de boomkwekerijsector. Daarom starten we vanaf dit

nummer met een reeks van fiches waarin de verschillende quarantaine organismen die een risico vormen voor de boomkwekerij op een praktische manier besproken worden. Deze fiches zullen in elk volgend nummer verschijnen en een overzicht geven van de symptomen, de waardplanten, mogelijke preventieve maatregelen die genomen kunnen worden en de geldende wetgeving betreffende elk organisme. In dit nummer staat een eerste inleidende fiche die een algemeen overzicht geeft van de problematiek rond quarantaine organismen alsook van deze die van belang zijn voor de boomkwekerij. In de volgende nummers worden deze organismen één voor één uitvoerig besproken. Ook is het belangrijk om mee te delen dat de wetgeving rond quarantaine organismen iets is dat kan variëren in de tijd. Daarom is het steeds belangrijk om voor de meest actuele informatie de website van het FAVV te raadplegen ([www.favv.be](http://www.favv.be)). ■

Onderzoek met steun van de Vlaamse Overheid, het Agentschap Innoveren & Ondernemen, de Europese Unie, de Provincie Oost-Vlaanderen, Boerenbond, AVBS, dé sierteelt- en groenfederatie, de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde en KBC Bank & Verzekering.



# Q-ORGANISMEN MET BELANG VOOR DE BOOMKWEKERIJ



## WETTELIJK KADER

### Wat is een quarantaine organisme?

Een quarantaine organisme is een **gereguleerd schadelijk organisme**, waarvoor bij waarneming wettelijk vastgelegde **noodmaatregelen** gelden. Deze organismen zijn opgesomd op een officiële lijst van het FAVV ([www.favv.be](http://www.favv.be) -> professionelen -> en bij zoekmotor 'meldingslimieten'). Een lijst van schadelijke organismen per plant kan teruggevonden worden in de sector-gids sierteelt ([www.avbs.be](http://www.avbs.be) -> en bij zoeken 'download sectorgids' invullen) en op de website van Vegaplan ([www2.vegaplan.be](http://www2.vegaplan.be) -> Lastenboeken en sectorgidsen -> Vegaplan Standaard plantaardige productie -> G-040 Module D).

Onderstaande lijst geeft de voornaamste quarantaine organismen weer die van belang zijn voor de boomkwekerij en de landen waarin ze reeds waargenomen zijn.

	Aanwezig in België	Aanwezig in een buurland	Aanwezig in EU	Aanwezig buiten de EU
<b>INSECTEN</b>				
Boktorren: Oost-Aziatische boktor ( <i>Anoplophora chinensis</i> )	nee	nee	HR, IT	CH AS
Tamme kastanjealwesep ( <i>Dryocosmus kuriphilus</i> )	ja	DE, FR, NL	AT, ES, HR, HU, IT, PT, SI, UK	TR AS, NA
Eikenprocessierups ( <i>Thaumetopoea processionea</i> )	ja	DE, FR, NL	AT, BG, DK, ES, HR, HU, IT, PL, RO, SE, SL, UK	MD, UA AS
Palminsecten: Zuid-Amerikaanse palmsnuitkever ( <i>Rhynchophorus palmarum</i> )	nee	nee	nee	SA
Prachtkevers: Berkenprachtkever ( <i>Agrilus anxius</i> )	nee	nee	nee	NA
Schorskevers: Letterzetter ( <i>Ips typographus</i> )	ja	DE, FR, LU, NL	AT, BG, CZ, DK, EE, FI, GR, HU, HR, IT, LT, LV, PL, RO, SE, SI, SK	BA, CH, GE, NO, RS, RU, TR, UA AS
<b>NEMATODEN (Aaltjes)</b>				
Maïswortelknobbelaaltje ( <i>Meloidogyne chitwoodi</i> )	ja	FR, NL	PT	TR AF, NA, SA
Vals maïswortelknobbelaaltje ( <i>Meloidogyne fallax</i> )	ja	FR, NL	UK	CH OC
Dennenaaltje ( <i>Bursaphelenchus xylophilus</i> )	nee	nee	PT	AS, NA, SA

### INDEX

**Buurlanden:** DE: Duitsland, FR: Frankrijk, LU: Luxemburg, NL: Nederland

**EU-landen:** AT: Oostenrijk, BG: Bulgarije, CY: Cyprus, CZ: Tsjechië, DK: Denemarken, EE: Estland, ES: Spanje, FI: Finland, GR: Griekenland, HR: Kroatië, HU: Hongarije, IE: Ierland, IT: Italië, LT: Litouwen, LV: Letland, PL: Polen, PT: Portugal, RO: Roemenië, SE: Zweden, SI: Slovenië, SK: Slovakije, UK: Verenigd Koninkrijk

**Niet EU-landen:** AL: Albanië, AM: Armenië, AZ: Azerbeidzjan, BA: Bosnië-Herzegovina, BY: Wit-Rusland, CH: Zwitserland, GE: Georgië, MD: Moldavië, MK: Macedonië, ME: Montenegro, NO: Noorwegen, OO: Kosovo, RS: Servië, RU: Rusland, TR: Turkije, UA: Oekraïne

**Continente:** AF: Afrika, AS: Azië, NA: Noord-Amerika, SA: Zuid- en Centraal-Amerika, OC: Oceanië



# Q-ORGANISMEN MET BELANG VOOR DE BOOMKWEKERIJ



	Aanwezig in België	Aanwezig in een buurland	Aanwezig in EU	Aanwezig buiten de EU
<b>BACTERIËN</b>				
Bacterievuur ( <i>Erwinia amylovora</i> )	ja	DE, FR, LU, NL	AT, BG, CY, CZ, DK, EE, ES, FI, GR, HR, HU, IE, IT, LT, PL, RO, SE, SI, SK, UK	AL, AM, BA, BY, CH, LE, MD, ME, MK, NO, RS, RU, TR, UA AF, AS, NA, OC, SA
Bladvlekkenziekte op <i>Prunus</i> ( <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>pruni</i> )	ja	DE, FR, NL	ES, IT, RO, SI	CH, MD, ME, RU, UA AF, AS, NA, OC, SA
<i>Xylella fastidiosa</i>	nee	nee	IT	AS, NA, SA
<b>SCHIMMELS</b>				
Populierenroest ( <i>Melampsora medusae</i> )	ja	FR	PT	AF, AS, NA, OC, SA
Plotse eikensterfte ( <i>Phytophthora ramorum</i> )	ja	DE, NL	DK, ES, GR, HR, IE, LT, PL, PT, SE, SI, UK	CH, NO, RS NA
Kastanjekanker ( <i>Cryphonectria parasitica</i> )	ja	DE, FR	AT, BG, ES, GR, HR, HU, IT, PL, PT, RO, SK, SI	AZ, BA, CH, GE, MK, RS, RU, TR, UA AF, AS, NA, OC
Rodebandjesziekte ( <i>Dothistroma septosporum</i> )	ja	DE, FR, NL	AT, BG, CZ, DK, EE, ES, FI, GR, HR, HU, IT, LT, LV, PL, PT, RO, SI, SK, UK	CH, GE, NO, RS AF, AS, NA, OC, SA
Harskanker ( <i>Gibberella circinata</i> )	nee	nee	ES, PT	AF, AS, NA, SA
<b>VIRUSSEN EN FYTOPLASMA'S</b>				
Appelheksenbezem ( <i>Apple proliferation phytoplasma (AP)</i> )	ja	DE, FR, NL	AT, BG, CZ, ES, FI, GR, HR, HU, IT, PL, RO, SI, SK	AL, BA, CH, MD, NO, RS, TR, UA AF, AS, NA
Perenaftakelingsziekte ( <i>Pear decline phytoplasma (PD)</i> )	ja	DE, FR, NL	AT, BG, CZ, ES, GR, HR, HU, IT, PL, PT, SI, SK, UK	AL, BA, CH, MD, RS, TR AF, AS, NA, OC
Sharkavirus (Plum pox virus)	ja	DE, FR, LU, NL	AT, CY, CZ, ES, GR, HR, HU, IT, LT, LV, PL, PT, RO, SI, SK, UK	AL, AZ, BA, BY, CH, MD, ME, NO, RS, RU, TR, UA AF, AS, NA, SA
Strawberry latent ringspot virus	ja	DE, FR, LU, NL	CZ, ES, FI, HU, IE, IT, PL, PT, UK	AL, BY, CH, RS, TR AF, AS, NA, OC, SA
Raspberry ringspot virus	ja	DE, FR, LU, NL	BG, CZ, FI, GR, IE, IT, LV, PT, UK	AL, BY, CH, NO, RS, RU, TR AS
<i>Spiroplasma citri</i>	nee	FR	CY, ES, IT	TR AF, AS, NA, OC, SA



## Q-ORGANISMEN MET BELANG VOOR DE BOOMKWEKERIJ



### Wat moet je doen als je een quarantaine organisme aantreft?

Bij waarneming van een quarantaine organisme is het wettelijk verplicht om dit te melden aan het FAVV volgens het K.B. van 14/11/2003:

*Elke exploitant moet onmiddellijk het FAVV inlichten wanneer hij van oordeel is of redenen heeft om te denken dat een product dat hij ingevoerd, geproduceerd, geteeld, gekweekt, bewerkt, gefabriceerd of verhandeld heeft, schadelijk kan zijn voor de gezondheid van de mens, dier of plant. Voor de niet-eetbare tuinbouwproductie is de sierteler verplicht melding te maken aan het FAVV van de aanwezigheid van quarantaine organismen voor planten. Indien de exploitant niet in de mogelijkheid is om zijn eigen risicoanalyse uit te voeren, zijn de meldingslimieten opgenomen in het document 'MELDINGSPLICHT & MELDINGSLIMIETEN' (<http://www.favv.be/meldingsplicht/meldingslimieten>) van toepassing.*

Om uitsluitel te hebben of het aangetroffen organisme al dan niet een quarantaine organisme is, kan dit onderzocht worden door het erkende labo van ILVO:

#### Diagnosecentrum voor Planten

ILVO - Eenheid Plant - Gewasbescherming  
Burgemeester Van Gansberghelaan 96  
9820 Merelbeke  
09/272.24.42  
[diagnosecentrum@ilvo.vlaanderen.be](mailto:diagnosecentrum@ilvo.vlaanderen.be)

De persoon die de melding uitvoert moet:

1. De provinciale controle-eenheid (PCE) van zijn provincie telefonisch op de hoogte brengen (Tabel 1)
2. Het meldingsformulier doorfaxen of elektronisch verzenden naar de PCE. Een meldingsformulier kan gevonden worden op: [www.favv.be](http://www.favv.be) -> meldingsplicht -> bijlage 2: Formulier voor exploitanten van de sector van de primaire plantaardige productie.

**Tabel 1: Contactgegevens van de provinciale controle-eenheden (PCE) (<http://www.favv.be/pce>)**

Provincie	Tel.	GSM (*)	e-mail voor melding	e-mail voor info	Fax
Oost-Vlaanderen	09 210 13 00	0478 87 62 20	Notif.OVL@favv.be	Info.OVL@favv.be	09 210 13 13
West-Vlaanderen	050 30 37 10	0478 87 62 21	Notif.WVL@favv.be	Info.WVL@favv.be	050 30 37 12
Limburg	011 26 39 84	0478 87 62 18	Notif.LIM@favv.be	Info.LIM@favv.be	011 26 39 85
Antwerpen	03 202 27 11	0478 87 62 19	Notif.ANT@favv.be	Info.ANT@favv.be	03 202 28 11
Vlaams-Brabant	016 39 01 11	0478 87 62 17	Notif.BRU@favv.be	Info.VBR@favv.be	016 39 01 05

(\*) De gsm-nummers mogen enkel bij noodgevallen en buiten de diensturen gebruikt worden

### Gevolgen van infectie met een quarantaine organisme?

Als een quarantaine organisme waargenomen wordt, zullen er quarantainemaatregelen volgen zoals omschreven in het K.B. van 10/08/2005. Deze maatregelen hebben als doel de landbouwproductie alsook het openbaar groen te beschermen, het gebruik van bestrijdingsmiddelen te beperken en de export te vrijwaren. De verantwoordelijke is verplicht over te gaan tot de bestrijding van schadelijke organismen, zodra hij hun aanwezigheid vaststelt of deze hem door een overheidspersoon is gemeld. Indien de verantwoordelijke niet tot de bestrijding overgaat of daartoe onvoldoende of ondoelmatige maatregelen neemt, laat het FAVV overgaan tot de ambtshalve bestrijding op kosten van de verantwoordelijke.



Deze fiche geeft de huidige status weer van de quarantaine organismen op het moment van publicatie. De regelgeving rond quarantaine organismen is echter iets dat evolueert in de tijd. Raadpleeg daarom voor de meest actuele informatie steeds [www.favv.be](http://www.favv.be).